

Examenul național de bacalaureat 2021**Proba E. c)****Istorie****Testul 7**

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÊTEL**(30 punct)**

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Moldovában és Havasalföldön az értelmiség arra törekedett, hogy megszüntesse az orosz protektorátust, és helyreállítsa az Oszmán Birodalommal a történelmi egyensúlyt, eközben pedig Erdélyben, [...] a Bánságban [...] és Bukovinában azt a célt tűzték ki, hogy minden román egyetlen autonóm államban egyesítsenek. Még annak a lehetőségét is megvizsgálták, hogy a köztük lévő erős etnikai, nyelvi és kulturális kötelékek alapján külön-külön egyesítsék a Kárpátokon belül és kívül élő románokat. Ám az ilyen gondolatok mulandónak bizonyultak, mivel az ilyen feltételezések [...] ellentmondtak a politikai realitásoknak, elsősorban Oroszország és Ausztria pragmatizmusának. [...] A Nyugat iránt érzett rajongásuk ellenére a negyvennyolcas nemzedék képviselői nem voltak elvont gondolkodók, és nem igyekeztek olyan intézményeket rákényszeríteni a népre, amelyek nem kapcsolódnak a nemzeti történelmi tapasztalatokhoz. [...]

Az 1848-as nemzedék törekvései abban az általános elégedetlenségben nyilvánultak meg a gyakorlatban, amelyet a Román Országokban élők minden társadalmi osztálya érzett a létező politikai - gazdasági feltételekkel szemben. Sok bojár nem értett egyet az uralkodók által gyakorolt önkényuralmi módszerekkel [...], a középosztály [...] a magas adók ellen tiltakozott [...], a parasztok pedig készek voltak harcolni az egyre növekvő úrbéri terhek és a földesurakkal szembeni köteleességek eltörlése érdekében.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

B. „Az Oroszország és az Oszmán Birodalom közötti kapcsolatok megromlása oda vezetett, hogy 1853 júliusában az oroszok elfoglalták a Román Fejedelemségeket [...]. Ennek következtében a két uralkodó száműzetésbe vonult Ausztriába, helyettük pedig orosz katonai kormány vette át a hatalmat. Az Oszmán Birodalom válaszként október 4/16-án hadat üzent Oroszországnak.

A Fejedelemségek orosz megszállása elmélyítette a nemzetközi válságot. [...] A háborús terhek, amelyeket a költséges és döntetlen krími hadjárat okozott, végül tárgyalóasztalhoz ültették a harcoló feleket, hogy 1856. március 18/30-án aláírják a [Párizsi] Egyezményt, és ezzel véget érjen a háború. [...] Annak ellenére, hogy továbbra is az Oszmán Birodalom fennhatósága alatt maradtak, a Fejedelemségek innentől kezdve a nagyhatalmak kollektív védnökségét élvezték, akik megtiltották, hogy egy hatalom is beavatkozzon a Fejedelemségek belügyeibe. [...] A román-orosz kapcsolatok későbbi alakulása szempontjából döntő jelentőségű volt a Párizsi Egyezmény (1856) azon határozata, melynek értelmében Oroszország Dél-Besszarábia bizonyos részeit át kellett engedje Moldovának. Bár az 1830-1840 közötti orosz protektorátus és annak az 1848-as liberális mozgalmak elfojtásában játszott szerepe elsődleges oka volt a Fejedelemségek Oroszországgal szembeni ellenséges érzületének, Besszarábia 1812-es annexiójával sem a moldvaiak, sem a havasalföldiek nem békültek meg.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Vărszsoljon a források alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a **B** forrásban szereplő, 1856-os nemzetközi dokumentumot! **2 pont**
2. Írjon ki az **A** forrásból egy a románok egyesítésére vonatkozó információt! **2 pont**
3. Említseten meg két nagyhatalmat, amelyeket az **A** és **B** forrás egyaránt megnevez! **6 pont**
4. Írja a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely alátámasztja, hogy a Fejedelemségekben létezik egy általános elégedetlenség a politikai-gazdasági körülményekkel szemben! **3 pont**
5. Írjon a vizsgalapra az **B** forrásból két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, mutassa be mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*)! **7 pont**
6. Mutasson be két, Romániára vonatkozó történelmi eseményt, amelyek az 1875-1885 közötti időszakban játszódtak! **6 pont**
7. Említsen meg egy hasonlóságot két, 1863-1864 között elfogadott belpolitikai döntés között! **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„Az első világháború az az esemény, amely megváltoztatja az európai kontinens politikai térképét. [...] A politikai élet figyelme az Európában kitört háborúra és Románia hozzáállására irányul. Sinaia-n 1914. július 21/augusztus 3-ra Koronatanácsot hívnak össze. [...] Olaszországhoz hasonlóan Románia is semlegességet hirdet (I. Károly királyt és P. P. Carpot leszámítva a többi 18 résztvevő mind ezt a megoldást választotta). [...]

A semlegesség nem lehetett, és valójában nem is volt más, mint a háborúra való felkészülés időszaka. [...] Olaszországhoz és Bulgáriához hasonlóan Románia is a két harcoló tábor nyomásának tárgyává válik. Mivel románok éltek nem csak az Osztrák-Magyar Monarchiában, de Oroszországban is, mindkét fél diplomáciájának volt, mit ajánlania. A Központi Hatalmak Besszarábiát ígérik, illetve különleges státuszt az erdélyi románság számára [...], sőt, Bukovinát is odaígérik. Az Antant az Osztrák-Magyar Monarchia minden románok által lakott területét ígéri. A harcoló felek szóvivői egyik oldalon Oroszország, másik oldalon Németország. Ez utóbbi nagy reményeket fűz I. Károly királyhoz [...]. De 48 évig tartó uralkodás után, 1914. szeptember 27-én/október 10-én I. Károly király meghal. [...] Utódja I. Ferdinánd, I. Károly unokaöccse. [...] Az uralkodó személye ugyan megváltozik, de a külpolitikához való hozzáállás nem. A semlegesség újra megerősítést nyer. Ellenben a Központi Hatalmak elveszítenek Romániában egy lehetséges szövetségest, az Antant pedig egyre inkább reménykedhet, hogy Románia az ő oldalán fog fegyvert fogni. [...]

Az ország közvéleménye, amelyet a Liga a minden románok politikai egységéért [...], a Nemzeti Akció és Unionista Föderáció, a különösen aktív és fáradhatatlan sajtó, számos demonstráció [...] illetve politikusi- és értelmiségi beszédek (Nicolae Filipescu, Take Ionescu, az erdélyi menekült Octavian Goga, Nicolae Iorga, Nicolae Titulescu stb.) befolyásoltak, nagyon kategorikusan Erdély-pártinak mutatkozott.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A forrás alapján válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a forrásban szereplő nemzetközi katonai eseményt! **2 pont**

-
2. Nevezze meg a századot, amelyre a forrás vonatkozik! **2 pont**
3. Nevezzétek meg azt az uralkodót, aki 1914-ben átveszi a hatalmat, illetve a romániai közvélemény egy jellegzetességét a forrás alapján! **6 pont**
4. Írjon ki a forrásból két, a Koronatanácsra vonatkozó információt! **6 pont**
5. Fejtse ki véleményét a szövetségrendszerekről a forrás alapján, és támassza alá a forrásban szereplő két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint egy 1921-1930 között alkalmazott romániai politikai gyakorlat hozzájárult a román állam fejlődéséhez!
- (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozati összefüggéseket és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

III. TÉTEL **(30 pont)**

Írjon egy megközelítőleg két oldalnyi terjedelmű esszét a román térségről a XIV-XV. századok között, figyelembe véve a következőket:

- említse meg két katonai eseményt, amelyek a román térségben játszódtak a XIV. században, és írjon le egy hasonlóságot ezek között az események között;
- mutasson be egy olyan, XIV. századi diplomáciai cselekményt, amely a román térségre vonatkozik;
- nevezzen meg egy olyan, a XV. század első felében játszódó katonai cselekménynek egy okát és egy következményét, amelyben a románok is részt vettek;
- fejtse ki véleményét a románok által a XV. század hetedik és nyolcadik évtizedében véghez vitt katonai akciókról, és támassza ezt alá egy történelmi érveléssel!

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az oksági viszonyok és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelmények betartása is.